

INTERVIEW MET RESHMA ROOPRAM, VOORMALIG WETHOUDER BARENDRECHT

‘ALS HET SPANNEND WORDT, MAKEN WE DE TERUGTREKKENDE BEWEGING’

FOTO: BARBARA SALEM

OVERHEID VAN
DE **TOEKOMST**

Luisteren, meebewegen, kijken wat mensen écht nodig hebben en niet vasthouden aan de systeemwereld. Volgens Reshma Roopram, tot voor kort wethouder zorg, welzijn, jeugd en volksgezondheid in de gemeente Barendrecht, is dat wat nodig is om het vertrouwen tussen overheid en burger te herstellen. 'Door dat consequent te doen, is in Barendrecht bijvoorbeeld het beroep op de zware jeugdhulp gedaald. Ik ben er trots op hoe we dat samen voor elkaar hebben gekregen.'

Met hart en ziel zette Reshma zich in haar bestuursperiode in voor de Barendrechtse, in het bijzonder de jeugd, die haar diepe betrokkenheid hebben. Niet alleen haar bestuurlijke bagage, maar ook haar eigen achtergrond kleurden de manier waarop ze haar wethouderschap vormgaf. 'Ik kan mijn inzet voor de publieke sector niet los zien van de persoon die ik ben, waar ik vandaan kom. Mijn ouders kwamen in 1973 met niets uit Suriname naar Nederland. Ze namen twee baantjes, begonnen een studie en daarnaast voedden ze mij en mijn broertje en zus op. Ja, dat was zwaar. Maar mijn ouders, die zeer politiek betrokken zijn, hebben ook altijd beseft hoeveel ze tegelijkertijd aan de Nederlandse overheid te danken hebben. Dat ze veel kansen hebben gekregen. Dat beseft hebben ze doorgegeven aan mij. Ik heb altijd veel gereisd en heb gezien dat dingen elders lang niet zo goed geregeld zijn als in Nederland, dat moeten we wel koesteren. Dat neemt niet weg dat ik en mijn zus en broertje te maken kregen met vooroordelen. Als ik op school een hoog cijfer haalde dan had ik afgekeken, mijn broertje kreeg een laag schooladvies, maar is nu aan het promoveren. In die ingewikkelde context werd mijn maatschappelijke wereldbeeld gevormd.'

Een wereldbeeld dat haar tot op de dag van vandaag kritisch maakt op haar eigen handelen en dat van de overheid. Vol vuur: 'Ik las laatst het KPMG-rapport over de belastingdienst en daarin staat dat er geen sprake is geweest van racisme, "want dat was niet aan te tonen". Zo'n conclusie is me te stellig. Want het omgekeerde – bewijzen dat er geen sprake was van racisme – gebeurde ook niet. Dit soort uitspraken ondermijnt in mijn ogen het vertrouwen in de overheid bij bepaalde bevolkingsgroepen.'

NIET VOOR MENSEN DENKEN

Zorgvuldigheid in het contact met burgers, het is een belangrijk uitgangspunt in het handelen van Reshma. 'We vergeten als overheid nogal eens te beginnen met de vraag wat mensen nodig hebben. Terwijl dat wel het uitgangspunt moet zijn. In Barendrecht heb ik dat geprobeerd in de praktijk te brengen, bijvoorbeeld door preventief jeugdbeleid op te zetten samen met betrokkenen. Ik heb allianties gecreëerd van professionals en ervaringsdeskundigen en samen hebben we het beleid vormgegeven. Ook daarin speelt het thema vertrouwen een grote rol, namelijk het vertrouwen dat je geeft aan professionals en ervaringsdeskundigen. En het loslaten van de overtuiging dat we het als overheid beter zelf kunnen bedenken voor mensen. Dat is namelijk niet zo. Maar die nieuwe aanpak werd in het begin binnen de gemeente wel spannend gevonden.'

“We vergeten als overheid nogal eens te beginnen met de vraag wat mensen nodig hebben. Terwijl dat wel het uitgangspunt moet zijn”

De concrete voorbeelden van waar haar aanpak toe leidde, schudt Reshma uit haar mouw. 'We hebben het jongerenwerk de school in gebracht. Dat hebben we samen met scholen en de Barendrechtse welzijnsorganisatie gedaan. In de praktijk betekende het dat er jonge mensen contact met de jongerenwerkers legden die veel meer aansluiting met ze hebben. Dat werkt heel goed. Een ander voorbeeld is het Centrum voor Jeugd en Gezin dat voorlichtingsavonden voor ouders met puberende kinderen organiseerde in het plaatselijke theater. Daar kwamen honderden mensen op af.'

VERBINDING ZOEKEN

Hier komt een belangrijk stokpaardje van Reshma om de hoek kijken: 'Verbind de instanties. We kunnen het als gemeente niet allemaal zelf, dus wees nou verstandig en haal er andere partijen bij. Júst ook ondernemers, want ik denk dat sociaal ondernemerschap een sleutel is. Door niet de usual suspects, maar onverwachte spelers aan tafel te vragen ontstaan bijzondere initiatieven. Ook daar geldt weer: laat de overheid vertrouwen op het aanwezige ondernemerschap. Waar de overheid soms traag is, hebben ondernemers alle ruimte om te handelen. En zij willen net zo goed een bijdrage leveren. Kijk bijvoorbeeld naar het initiatief Drukwerk Barendrecht. De grootste Barendrechtse welzijnsorganisatie had een drukkerij in beheer waar mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk had. Ik vond dat een beetje schuren. We zijn toen op zoek gegaan naar een andere partij en zijn gaan samenwerken met de commerciële drukkerij De Bondt. Inmiddels is de drukkerij overgenomen door De Bondt en worden er nu mensen aan het werk geholpen die zelfs een vast contract krijgen. Dat is een heel geslaagd voorbeeld. Maar wel een waarvoor je je nek moet uitsteken, want dit soort partijen vindt elkaar niet als vanzelfsprekend. Zeker niet in het sociaal domein.'

Voor Reshma is het logisch: 'We moeten iets meer lef tonen en het vertrouwen hebben om anderen te betrekken bij onze complexe uitdagingen. Bij de overheid kijken we veel te veel naar het cv van mensen en niet naar hun talent. Maar zet verschillende mensen eens aan tafel en kijk wat er dan gebeurt. Je zult versteld staan. Als overheid kun je dat faciliteren.'

Met alles wat ze heeft bereikt in Barendrecht, vindt ze het 'ook wel een beetje pijnlijk' om te moeten stoppen. 'Er is nog veel werk aan de winkel. De Toeslagenaffaire heeft ons op 3-0 achterstand gezet. Dat werd mij pijnlijk duidelijk toen wij als gemeente de Barendrechtse slachtoffers van die affaire belden en die helemaal niet met ons wilden praten. Daar is nu een team ervaringsdeskundigen tussen gezet, om iets van het wantrouwen te doorbreken. Want dat is wel nodig: als mensen ons niet meer willen spreken, omdat we elkaar zijn kwijtgeraakt, moeten we dat niet zomaar accepteren.'

OP MENSEN AFGAAN

Toch vind ik ook dat burgers zelf een verantwoordelijkheid hebben. De polarisatie die is ontstaan, is wel heel heftig. En lang niet altijd terecht. Hoe we dat moeten doorbreken? Dat vind ik heel ingewikkeld. Maar wat ik denk: dichter bij elkaar gaan staan. Als mensen klachten hebben er juist op af gaan. Ik deed dat zelf ook: als mensen een boze mail stuurden dan ging ik ze bellen. Ook als ik niks voor ze kon doen, want 'nee' is ook een antwoord. En vaak hielp het al om naar hun verhaal te luisteren. Ik zie dat nog te weinig binnen de overheid. Als het spannend wordt, maken we de terugtrekkende beweging. Dat kan echt anders.'

Wanneer Reshma tevreden is? 'Als we als overheid vertrouwen geven aan inwoners, organisaties en ondernemers bij het maken van beleid. Als we proberen een stukje macht weg te geven aan de mensen voor wie we het doen, namelijk onze samenleving. Zodat we samen bepalen hoe de wereld eruitziet.'